

Анонимизирана версия

Превод

C-652/20 -1

Дело C-652/20

Преюдициално запитване

Дата на постъпване в Съда:

2 декември 2020 година

Запитваща юрисдикция:

Tribunalul București (Румъния)

Дата на акта за преюдициално запитване:

28 септември 2020 година

Ищци:

HW

ZF

MZ

Ответник:

Allianz Elementar Versicherungs-AG

(...) TRIBUNALUL BUCUREȘTI (Висш съд Букурещ)

ШЕСТО ГРАЖДАНСКО ОТДЕЛЕНИЕ

(...) ОПРЕДЕЛЕНИЕ

Открито заседание на 28 септември 2020 г. (...) [състав на Съда]

В регистъра на Съда е заведено гражданско дело от ищцата **HW**, ищеца **MZ**, ищцата **ZF** (...) срещу ответника **Allianz Elementar Versicherungs-AG**, представлявано от кореспондента си **S.C. Allianz-Țiriac Asigurări SA**, с предмет иск за обезщетение за вреди (неимуществени вреди).

(...) [национално производство] (...) СЪДЪТ

Постанови:

I. По отправянето до Съда на Европейския съюз на преюдициалния въпрос относно тълкуването на член 11, параграф 1, буква б) от Регламент (ЕС) № 1215/2012

I. i) Фактите:

- 1 На 22 декември 2017 г. покойният SZ, при управление на превозно средство с регистрационен номер W-67200G, регистрирано в Австрия, поради превишена скорост и употреба на алкохолни напитки губи контрола на посоченото превозно средство и се блъска с голяма скорост в електрически стълб. Вина за инцидента, поне частично има г-н SZ. В резултат на злополуката почива и г-н ЕУ, който е пътувал от дясната страна на водача. [ориг. 2]
- 2 Превозното средство с регистрационен номер W-67200G е застраховано в Австрия от ответника Allianz Elementar Versicherungs-AG, със застрахователна полица (...), валидна към датата на злополуката.
- 3 След посочената злополука на 17 февруари 2020 г. ищците по настоящото дело (майката на покойния ЕУ, дядо му по майчина линия и баба му по майчина линия) завеждат дело срещу ответника Allianz Elementar Versicherungs-AG, чрез кореспондента му в Румъния (търговско дружество Allianz Ţiriac Asigurări SA, със седалище в Букурещ), с предмет искане за обезщетение за неимуществени вреди в размер на 1 000 000 румънски леи (RON) за всеки (малко повече от 250 000 EUR). Те твърдят, че смъртта на г-н ЕУ им причинява огромни психически страдания и поддържат, че обезщетението за вредата трябва да бъде заплатено от застрахователя на превозното средство с регистрационен номер W-67200G. Ищците са решили да сезират запитващата юрисдикция в седалището на кореспондента на ответника в Румъния, а не [съда] в мястото по местоживеенето им (местожителството на ищците е съответно в окръзите Брашов и Мехединти, докато кантората на упълномощения адвокат е в окръг Олт).

I. ii) По компетентността:

- 4 Като се вземе предвид, че разпоредбите на член 131, параграф 1¹ и на член 1071, параграф 1² от Codul de procedură civilă român³ (Румънски граждански

¹ Член 131. Проверка на компетентността Параграф (1): В първото съдебно заседание, за което страните са редовно призовани пред първата инстанция и могат да правят искания, съдът е длъжен служебно да провери и да установи дали сезираният съд има обща,

процесуален кодекс) (...) задължават съда да провери служебно общата, международната, материалната и териториалната компетентност още в първото заседание, за което страните са редовно призовани и са в състояние да изложат исканията си, като посочи освен това в протокола за съдебното заседание правното основание на компетентността, релевантни в настоящото производство са разпоредбите на член 11, параграф 1, буква б) от Регламент (ЕС) № 1215/2012⁴ (...), който гласи, че *[с]рещу застраховател с местоживеене в държава членка може да бъде предявен иск (...) в друга държава членка в случай на искове, предявени от притежателя на полицата, [ориг. 3] застрахования или трето ползващо се лице (...) в съдилищата по мястото, където ищецът има местоживеене*“.

- 5 Всъщност посочената разпоредба намира приложение в настоящия случай, тъй като застрахователят (ответникът) е със седалище на територията на държава членка на Европейския съюз (Австрия) и искът срещу него е предявен от третите ползващи се лица (ищите) в друга държава членка (Румъния). Приложението на посочената разпоредба следва и от решение на Съда по дело C-463/06 [FBTO Schadeverzekeringen], в което относно разпоредбите на Регламент (ЕО) № 44/2001⁵, възпроизведени в Регламент (ЕС) № 1215/2012, е постановено следното: „препратката в член 11, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 година към член 9, параграф 1, буква б) от него трябва да се тълкува в смисъл, че пострадалото лице може да предяви иск направо срещу застрахователя пред съда по своето местожителство в държава членка, когато такъв пряк иск е възможен и застрахователят е с адрес на управление на територията на държава членка.“

материална и териториална компетентност, като посочи в протокола за съдебното заседание правните основания в основата на установената компетентност на сезирания съд. Протоколът не е окончателен.

- 2 **Член 1071. Проверка на международната компетентност** Параграф (1): Сезираният съд проверява служебно собствената си международна компетентност, като процедира в съответствие с вътрешноправните норми относно компетентността и ако установи, че нито той, нито друг румънски съд е компетентен отхвърля иска, тъй като не е от компетентността на румънските съдии, без това да изключва прилагането на разпоредбите член 1070. Решението на съда подлежи на обжалване пред висшестоящия съдебен орган.

- 3 Закон № 134/2010, публикуван в Monitorul Oficial [al României] (Официален вестник на Румъния) № 247 от 10 април 2015 г. с последователни изменения и допълнения.

- 4 Регламент (ЕС) № 1215/2012 ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ, L 351, 2012 г., стр. 1) (...).

- 5 Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела, понастоящем отменен.

- 6 Въпроса относно тълкуването, който запитващата юрисдикция трябва да разреши е следствие от формулировката на частта от разпоредбата, в която се твърди, че когато третото ползващо се лице сезира съд в друга държава членка, то може да сезира „съдилищата по мястото, където [...] има местоживееене.“
- 7 В това отношение съдът отбелязва, че нормите, с които се определя международната компетентност, по начало нямат за цел да определят и вътрешната компетентност (по-точно териториалната компетентност). Това е така при разпоредбите на член 1072, параграф 1 от Codul de procedură civilă⁶ (Граждански процесуален кодекс) и съображение (4) [от] Регламент (ЕС) № 1215/2012⁷.
- 8 При все това, запитващата юрисдикция приема, че има изключения от посоченото по-горе правило и релевантната доктрина в тази област е в такъв смисъл. Например Codul de procedură civilă (Граждански процесуален кодекс) урежда териториалната компетентност с норма от **[ориг. 4]** международното частно право в случаите на *forum necessitatis* [вж. член 1070, параграф (1) от Codul de procedură civilă⁸(Граждански процесуален кодекс), който гласи, че румънският съдия по мястото, с което делото има достатъчна връзка, е компетентен да разгледа делото в посочената хипотеза].
- 9 По-важно е обаче, че член 7, параграф 1, буква б), първо тире от Регламент (ЕС) № 1215/2012 е тълкуван от Съда на ЕС (...) в смисъл, че той регламентира не само международната компетентност, но и вътрешната (териториална) компетентност. В този смисъл с решение по дело C-386/05 [Colog Drack], в [точка] 30, Съдът постановява, че: „член 5, параграф 1, буква б), първо тире от Регламент № 44/2001 има за цел да уеднакви правилата за конфликт на юрисдикции и съответно да определи директно компетентния съд, без да препраща към вътрешните норми на държавите членки.“ Следователно Съдът на Европейския съюз изрично посочва, че

⁶ **Член 1072. Вътрешна компетентност.** Параграф (1): Когато румънските съдилища са компетентни по силата на разпоредбите на този раздел, компетентността се определя въз основа на нормите на настоящия кодекс и ако са налице условията за това, на тези, предвидени в специални закони.

⁷ Който гласи следното: [н]якои различия между националните норми, които са приложими по отношение на компетентността и признаването на съдебни решения, затрудняват гладкото функциониране на вътрешния пазар. Затова от съществено значение са разпоредбите за уеднаквяване на правилата по спорове за компетентност по граждански и търговски дела и за осигуряване на бързо и опростено признаване и изпълнение на съдебни решения, постановени в държава членка.

⁸ **Член 1070. Forum necessitatis.** Параграф (1): Румънският съд в мястото, с което делото има достатъчна връзка, е компетентен да разгледа делото, дори ако законът не предвижда компетентността на румънските съдилища, когато се докаже, че не е възможно да се предяви иск в чужбина или че не може разумно да се иска той да бъде предявен в чужбина.

разпоредбите на член 5, параграф 1, буква б), първо тире от Регламент № 44/2001, чийто еквивалент е член 7, параграф 1, буква б), първо тире от Регламент (ЕС) № 1215/2012, определят както международната, така и вътрешната (териториалната) компетентност.

- 10 От това следва, че дори в хипотезата на Регламент (ЕС) № 1215/2012 съществуват стълкновителни норми, чиято цел е да определят не само международната компетентност, но и вътрешната (териториалната) компетентност. Като изхожда от тази предпоставка запитващата юрисдикция има съмнения поради възможността да се изложат доводи в полза на тълкуване, според което разглежданият текст определя както международната компетентност, така и вътрешната (териториалната) компетентност, както могат да се посочат и доводи в подкрепа на обратното становище, въз основа на което предмет на посочената норма е само международната компетентност.
- 11 Доводите в подкрепа на становището според което член 11, параграф 1, буква б) от Регламент (ЕС) № 1215/2012 определя не само международната компетентност, но и вътрешната (териториалната) компетентност, поне така, както ги излага запитващата юрисдикция, са следните:
- 12 а) на първо място в тази насока е граматическото тълкуване в смисъл че, разпоредбата посочва компетентността на съдилищата по мястото, където ищецът има местоживееене; следва да се подчертае, че текстовете на английски, френски или италиански език, както и на другите езици имат еднакво съдържание. Следва да се отбележи обаче, че се посочва мястото на местоживееене, а не *държавата* на местоживееене [ориг. 5]
- 13 б) освен това систематическият анализ във връзка с граматическия буквалния следва същата насока; установява се, че текстът на член 11, параграф 1 от Регламента визира три различни хипотези, но докато в буква а) се посочват съдилищата на държавата членка, където застрахователят има местоживееене, в буква б) се установява компетентността на съдилищата по мястото, където ищецът има местоживееене; тази разлика във формулировката може да се обясни с факта, че с последната норма се цели да се установи и териториалната компетентност; във връзка с този довод може да се посочи също член 7, точка 1, буква б), първо тире от Регламент (ЕС) № 1215/2012, който, както беше посочено по-горе се тълкува от Съда в смисъл че се отнася и до териториалната компетентност и който текст на разпоредбата съдържа същата дума – *място*;
- 14 в) освен това според съображение (15) [от] Регламент (ЕС) № 1215/2012 правилата за компетентността следва да са във висока степен предвидими, а тази цел се постига чрез тълкуване според което е визирана също и вътрешната (териториална) компетентност.

- 15 г) от друга страна прилагането на анализираният разпоредба в посочения по-горе смисъл не засяга традициите на държавите членки на Европейския съюз при определянето на тяхната вътрешна компетентност. Така например за разлика от положението, визирано в член 24, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1215/2012, по отношение на който Съдът на Европейския съюз е имал повод да се произнесе в смисъл че посоченият член определя само международната компетентност (в този смисъл решение по дело C-420/07 [Apostolides]); тук следва да се подчертае, че националните традиции се различават при възлагането на компетентността в случаите на искове с предмет недвижими имоти, също и предишното румънско законодателство съдържа норми, различни от сега установените по силата на член 117 от Граждански процесуален кодекс⁹ (...), разглежданото положение не поставя деликатни въпроси и във всеки случай към него са приложими разпоредбите на член 62 от същия регламент.
- 16 Колкото до доводите, които могат да бъдат изложени в подкрепа на обратното становище, в смисъл че е предвидена само международната компетентност, запитващата юрисдикция може да посочи следното:
- 17 а) изложените по-горе доводи не са съобразени с факта, че правилото остава, че в международното частно право се определя само международната компетентност и че изключенията трябва да бъдат изрично предвидени освен това и по силата на принципа на правната сигурност [ориг. б] тези изключения трябва да са ясни, точни и годни да дадат възможност за намиране на търсеното разрешение без прекомерно усилие при тълкуването.
- 18 б) телеологичното тълкуване може да подкрепи схващането, че тъй като целта на член 11, параграф 1, буква б) от Регламент (ЕС) № 1215/2012 е да се предвиди по-благоприятна компетентност за ползващото се от застраховката лице, тогава въз основа на прилагането на тази норма не би трябвало да се приеме, че ищците не могат да сезират друг съд в тяхната държава по местоживееене, ако това е по-изгодно за тях. Такова тълкуване би могло да изпразни от съдържание разпоредбите на Регламента (в аналогичен смисъл се е произнесъл Tribunalul Gorj (Висш съд, Gorj)). Например за ищците по настоящото дело би могло да се окаже изгодно да сезират съда в Букурещ, а не този по тяхното местоживееене, след като те могат да предполагат, че

⁹ **Член 117. Искове относно недвижими имоти.** Параграф (1). Исковете за вещни права върху недвижими имоти се предявяват само до съда, в района на който се намира недвижимият имот.

Параграф (2). Когато недвижимият имот се намира в района на няколко съдилища, искът се предявява до съда по местожителството на ответника, ако то се намира в един от тези райони, в противен случай, до който и да е съд, в чийто район се намира недвижимият имот.

[...]

неимуществените вреди, присъждани от съдилищата в Букурещ са в по-голям размер от присъжданията от другите съдилища в страната, тази презумпция може да се основава на факта, че данъците на жителите на Букурещ са много по-високи от тези в останалата част на Румъния, както освен това и цените, въз основа на което с основание може да се приеме, че съдиите в Букурещ, както всеки друг жител на този град, възприемат стойността на парите по друг начин в сравнение с другите съдии в страната, в смисъл, че възприетата стойност на парите е по-ниска, което на теория би могло да доведе до присъждане на по-високо обезщетение за неимуществените вреди. Все пак този пример е само резултат от умствено упражнение.

I. iii) Наличие на условията за отправяне до Съда на Европейския съюз на преюдициалния въпрос относно тълкуването на член 11, параграф 1, буква б) от Регламент (ЕС) № 1215/2012:

- 19 На основание член 267 от Договора за функционирането на Европейския съюз Съдът на Европейския съюз е компетентен да се произнесе по преюдициален въпрос по тълкуването на актовете, приети от институциите на Съюза, когато това е поискано от национален съдебен орган, който счита, че за да постанови решението си му е необходимо решение по този въпрос.
- 20 В настоящия случай става въпрос за тълкуване на норма от правото на Съюза; необходимо е официално тълкуване доколкото настоящият национален съд има съмнения относно съдържанието на норма от областта на компетентността, закрепена в член 11, параграф 1, буква б) от Регламент (ЕС) № 1215/2012 и изясняването на въпроса относно тълкуването е необходимо, за да се провери компетентността на този национален съд. [ориг. 7]
- 21 Освен това, произнасянето на отговор от страна на Съда отговаря и на по-широки цели, но и прагматични: да се популяризира фактът, че подложеният на анализ регламент може да определя и вътрешната (териториална) компетентност, а не само международната компетентност (като се има предвид, че Съдът никога не се е произнасял в такъв смисъл в никой от диспозитивите на решения, не е много известно становището му по този въпрос); да се избегне противоречива съдебна практика по въпроса.
- 22 (...)
- (...)
- 23 (...)
- 24 (...)

(...)

**ПО ИЗЛОЖЕНИТЕ СЪОБРАЖЕНИЯ,
В ИМЕТО НА ЗАКОНА**

РЕШИ:

да отправи до Съда на Европейския съюз следния преюдициален въпрос:
[ориг. 8]

Трябва ли разпоредбите на член 11, параграф 1, буква б) от Регламент (ЕС) № 1215/2012 да се тълкуват в смисъл, че се отнасят само до международната компетентност на държавите членки [на Европейския съюз] или в смисъл че регламентират също и вътрешната (териториална) компетентност на съдебните органи в мястото, където се намира местоживеенето на третото ползващо се лице по застрахователен договор?

(...) [национални процесуални разпоредби]